

Debatt

Trenger ikke flere klageinstanser

Maria Løvvik Norheim

leder i Fagetisk råd i Norsk psykologforening (FER)

I Fagetisk råd har vi større tro på å styrke undervisningen i fagetikk og trene på anvendelsen av den, enn å opprette enda flere klageinstanser.

I sitt innlegg om testbruk blant psykologer 16. september spør Cato Grønnerød og Charity van Delft om det er en idé å utvide mandatet til Fagetisk råd (FER), eller opprette et eget testetisk råd som kan følge opp brudd på testetisk praksis.

Uetisk praksis

Utgangspunktet for ideen synes å være en oppfatning av at man ikke kan klage inn uetisk testpraksis til FER. De etiske prinsippene for nordiske psykologer (EPNP) «regulerer psykologers faglige virksomhet, som er definert som enhver situasjon der psykologen utøver yrkesmessig virksomhet i relasjon til individ, gruppe eller organisasjon». FER mener testing er en slik psykologfaglig virksomhet, og at EPNP også gjelder for psykologers testbruk. En eventuell klage på uetisk testpraksis vil altså falle innenfor FERs mandat. Imidlertid vil en slik klage vurderes opp mot de felles vedtatte prinsippene i EPNP, som gjelder for alle foreningens medlemmer, og ikke opp mot andre retningslinjer som supplerer disse. Fagetiske klagesaker som omfatter testing, har både FER og Ankeutvalget for fagetiske klagesaker (AFEK) tidligere uttalt seg om.

De fagetiske prinsippene gjelder for psykologer uavhengig av praksisfelt, virksomhet og målgruppe. Denne uavhengigheten mener jeg bidrar til et tydeligere skille mellom fag og fagetikk. Samtidig kan dette gjøre anvendelsen av prinsippene utfordrende, særlig for psykologer som jobber utenfor tradisjonell klinisk praksis og terapi. Eksempler er sakkyndighet, kommunal rådgivning eller konsulentvirksomhet innenfor arbeids- og organisasjonspsykologi.

Vi kan ikke se at en formell klagebehandling, som skal konkludere med om etiske prinsipper er brutt eller ikke, bidrar til fagetisk refleksjon og læring for psykologer som er klaget inn.

I Psykologforeningen har enkelte fagutvalg tatt initiativ til å utforme supplerende retningslinjer for etisk praksis. Det samme ser vi i andre psykologforeninger i Norden og i Legeforeningen. Slike retningslinjer kan bidra til bedre anvendelse av fagetiske prinsipper i EPNP innenfor et konkret praksisfelt. FER mener det er positivt at fagutvalg tar slike initiativ, og har tro på at det kan bidra til å øke den fagetiske kvaliteten innenfor spesifikke praksisfelt. Fagutvalgene vil ha god kjennskap til hvilke områder som i deres praksis spesielt byr på fagetiske utfordringer og dilemma og har et godt utgangspunkt for å synliggjøre anvendelsen av EPNP. Som Grønnerød og Delft påpeker, kan det tenkes at noen av problemstillingene rundt testpraksis som tidligere er løftet frem i Psykologtidsskriftet, hadde vært unngått ved god kjennskap til etiske prinsipper.

Oppdrag fra Landsmøtet

Så til ideen om å utvide FERs mandat eller opprette et eget testetisk råd: FER og Psykologforeningens sentralstyre jobber nå med et oppdrag fra Landsmøtet, der vi blant annet gjennomgår reglementet for saksbehandling. Dette oppdraget har vi i FER ønsket oss, for å finne frem til flere hensiktsmessige måter å heve fagetisk standard blant psykologer på.

FER har imidlertid over lengre tid påpekt utfordringene med dagens modell for behandling av klagesaker. Vi kan ikke se at en formell klagebehandling, som skal konkludere med om etiske prinsipper er brutt eller ikke, bidrar til fagetisk refleksjon og læring for psykologer som er klaget inn. Vi tror at en slik klageprosess oftest ikke fører til endring i praksis, verken hos psykologen som er innklaget, eller hos psykologer flest. Når det gjelder målet om å heve den testetiske standarden, har vi har langt større tro på forslaget om å styrke undervisningen i fagetikk og trene på anvendelsen av den, enn å opprette enda flere klageinstanser.